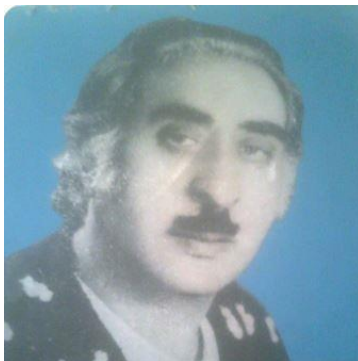

۰۵/۰۷/۲۰۲۳

ندیم بخش/ مختصات افغانستان، بخش: شعرا، نویسندگان و هنرمندان

معرفی مختصر استاد «رحیم بخش» در قاموس کبیر افغانستان

مکتب کابل در غزلخوانی، که در قرن نهم با ظهور استاد قربانعلی خان دچار تحول گردیده بود؛ با درخشش شاگرد او استاد قاسم افغان در آغاز سده بیستم استحکام بیشتری یافت و بدون تردید توسط شاگردان پر استعداد استاد قاسم که در رأس آنها زنده یاد استاد رحیم بخش قرار داشت، تا پایان سده بیستم در اوج نگهداشته شد.

طوریکه استاد رحیم بخش، در یکی از صحبت هایش گفته بود، در آغاز می خواست طبله بیاموزد تا به عنوان یک نوازنده با استادش همراه باشد؛ مگر طرزهای استاد قاسم در هنگام غزلخوانی، او را به بحر بیکران آوازخوانی راه داد، که الحق چه خوب این راه را پیمود و بهترین نمونه های غزل را به میراث گذاشت.

استاد رحیم بخش نیز مانند رهنمای خویش عمرش را صرف ریاضت غزلخوانی و اجرای پارچه های خیال و تهمی نمود، که میراث بیش از هزار ساله مردم کابل زمین بود، و مردم هند نیز توسط حضرت امیر خسرو بلخی دهلوی این شیوه را با همان نام غیر هندی آن استقبال کرده بودند. چون این گونه موسیقی محبوبیت بیشتر در میان مردم افغانستان داشت؛ استاد رحیم بخش آستین همت بر زد تا در خدمت همین شیوه باشد، که موفق هم بود.

باری استاد به همراهی دو فرزند هنرمندش، در یکی از شب های بهار دهه شصت خورشیدی راگ مالکونس را در استودیوی تلویزیون ملی افغانستان اجرا کرد که از کیفیت عالی اجرای آن، نه تنها چشمان خودش را مملو از اشک ساخته بود بلکه همه شنوندگانش را نیز افسون کرده بود.

مهدی حسن صاحب در دهه چهل خورشیدی مهمان کابلیان بود، آهنگ [دیشب که تو از مهر به بام آمده بودی] که در قصر چهلستون کابل به فرمایش پادشاه وقت افغانستان خواند، که در هر خانه و در هر محفل بشمار شنونده داشت. برخی را پندار به این بود که شاید غیر از مهدی حسن کسی را توان خواندن همچو غزلی نباشد. پس آنها استاد رحیم بخش در یک محفل همان غزل را با حرکت و روش استاد قاسم خواند که به یقین مهدی حسن صاحب هم تحسینش کرده باشد.

نمونه های بسیاری از غزل خوانی استاد رحیم بخش موجود اند که بازخوانی آنها هرگز در مرز مقایسه با اصل نبوده اند.

عظمت غزلخوانی استاد رحیم بخش ثبت تاریخ موسیقی افغانستان است، چشم به زمان باید دوخت تا دیده شود، که از خرابات ویا از کدام گوشه ای دیگر این سرزمین سر، تال و لی، یعنی افغانستان عزیز جوان رشیدی نشانه ای از آن را مرده دهد.

جناب انجینر صاحب صدیق قیام یکی از شاگردان استاد رحیم بخش نوشته است، که استادش نه تنها شماری زیادی آهنگ های استاد قاسم را باز خوانی کرده است، بلکه در این عرصه به پرورش دو، سه نسل از شاگردان نیز پرداخته است تا این شیوه، زنده نگهداشته شود. او استاد رحیم بخش را شاهنشاه غزل خوانی در افغانستان میداند. و عقیده دارد که استاد در زمینه انتخاب غزل ها سختگیری می کرد و می کوشید تا غزل های بلند را از شاعران بلند دستی انتخاب کند و اما شیوه اجرای غزلخوانی او به گونه ای بود که قشرها و رده های گوناگون جامعه می توانستند، از آواز خوانی او لذت ببرند.

استاد رحیم بخش در میان هندوان و سیکه های کابل، از ارج فروان برخوردار بود. حاضری آن استاد به نیایشگاه بابیه سری چند (که توسط پسر حضرت گرونانک صاحب به عنوان یک مرکز عرفانی سیکه و هندوان بینان گذاشته شده بود) در روز اول عید ویساک که در همجواری گذر خرابات موقعیت دارد به هیچوجه از حافظه فرزندان جامعه هندو باوران افغانستان بیرون رفتنی نیست.

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

در روز اول عید ویساک، استاد با فرزندان و برادر و برادرزاده گانش از شفق صبح در نیایشگاه حاضر میشد و با خواندن راگ و راگنی و تُهمری عید ویساک را به هموطنان بومی اش تبریک می گفت بی آنکه در قبال این هنرنمایی مسأله‌س مادی نهفته می بود.

هندوان و سیکه های کابل با دیدن آن لطف و بزرگواری استاد و همکاران او، بیدریغ عیدی میدادند. گرمی محفل به چنان جایی میرسید که تو گویی نور خدا از هرسو در آن محفل عرفانی می بارید و محبت کابلیان را آفتابی می نمود. استاد در سالیان پایانی سده نوزدهم میلادی در جوار همان نیایشگاه هندوان در کوچۀ حضرت خواجه خردک کابل در خانۀ استاد امام بخش سارنگی، دیده به جهان گشوده بود؛ زیرا او خود در مصاحبه ای گفته بود که در هنگام پادشاهی امیر حبیب الله کورک بود. و در انجام در سالهای آغازین سده بیست و یکم در شهر کویته پاکستان در عالم غربت دیده از جهان فرو بست و در همان شهر به خاک سپرده شد. ولی فرزندان و دوستدارانش جسد او را يك سال بعد به کابل انتقال داده در شهدای صالحین در پهلوی استادش، استاد قاسم افغان، به خاک سپردند.

روان استاد را شاد می خواهیم و آرزومندیم که اهل موسیقی و علاقمندان غزلخوانی، روش این استاد بزرگوار را فراموش نکنند و یاد او را همواره گرامی بدارند.

قاموس کبير افغانستان

مختصات افغانستان					
اسم یا کلمه	تصویر	بیوگرافی مختصر	معلومات مکملتر	تخصص	نوع محتوا
رحیم بخش		مکتب کابل در غزلخوانی، که در قرن نوزدهم با ظهور استاد قربانعلی خان دچار تحول گردیده بود؛ با درخشش شاگرد او استاد قاسم افغان در آغاز سده بیستم استحکام بیشتری یافت و بدون تردید توسط شاگردان پر استعداد استاد قاسم که در رأس آنها زنده باد استاد رحیم بخش قرار داشت، تا پایان سده بیستم در اوج نگهداشته شد.	معرفی مختصر استاد «رحیم بخش»	موزیکدان، غزلخوان	شعراء، هنرمندان و خدمتگاران
		طوریکه استاد رحیم بخش، در یکی از صحبت هایش گفته بود، در آغاز می خواست طبله بیاموزد تا به عنوان یک نوازنده با استادش همراه باشد؛ مگر طرزهای استاد قاسم در هنگام غزلخوانی، او را به بحر بیقران آوازخوانی راه داد، که الحق چه خوب این راه را پیمود و بهترین نمونه های غزل را به میراث گذاشت.			
		ندیم بخش			

د پانو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکني د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په خير و لولئ